

Østfold fylkeskommune
Postboks 220
1702 Sarpsborg
E-post: post@ofk.no

7. april 2026

Høringsrunde 2 – forslag til tre nye regionale planer og oppheving av gjeldende regionale planer for Østfold

Naturvernforbundet er den største natur- og miljøvernorganisasjonen i Norge med over 43 000 medlemmer. Vi har økende medlemstall og engasjerer oss for bevaring av natur og artsmangfold. Det er mye verdifull natur i Østfold, men disse arealene er under hardt press som følge av nedbygging og fragmentering. Naturvernforbundet i Østfold engasjerer seg særlig for utbyggingssaker som truer naturverdier.

Det vises til fire tverrsektorielle planer, men Naturvernforbundet i Østfold ønsker å gi innspill til planen for areal og mobilitet samt det regionale handlingsprogrammet 2026–2029. Vi er positive til at fylkeskommunen tar en aktiv rolle i arbeidet med å samordne, skjerpe og utvikle regionale virkemidler for bærekraftig arealbruk, klimakutt og naturmangfold. Vi gir våre kommentarer i tråd med innspillpunktene fylkeskommunen har etterspurt, og vektlegger særlig tiltak for natur, klimakutt og rettslig forankret arealpolitikk. I tillegg kommer vi med innspill hvor vi ber om at Viken Park tas ut av fylkesplan som regionalt næringsområde.

Planens styrker sett fra et natur- og miljøperspektiv

1. Ambisjoner om areal- og naturnøytralitet

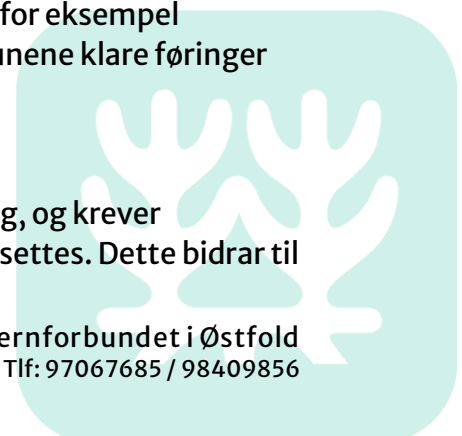
Planen setter mål om at ny utbygging skal skje uten netto tap av natur eller matjord – et avgjørende grep for å stoppe naturtapet. Målet om arealnøytralitet gir også rom for restaurering og effektiv arealbruk. Dette er i tråd med FNs naturavtale.

2. Juridisk forankring i alternativ b

Det er en stor styrke at alternativ b gir rettslig bindende bestemmelser. Uten dette risikerer man at planens mål forblir veiledende. Bindende krav om for eksempel naturkartlegging, jordvern og økologisk kompensasjon gir kommunene klare føringer og bedre rettssikkerhet.

3. Kunnskapsbaserte krav til naturkartlegging

Planen forutsetter bruk av NIN (Natur i Norge) ved arealdisponering, og krever dokumentert kunnskap om naturverdier før nye byggeområder avsettes. Dette bidrar til

at kommunene tar beslutninger på et faglig grunnlag og fremmer kvalitet i planleggingen.

4. Sterkere vern av karbonrike arealer og truet natur

Det at myr, raviner, våtmark og matjord er gitt særlig vern, bidrar både til bevaring av artsmangfold og binding av karbon. Dette er arealer med høy verdi som ofte presses av nedbygging.

5. Prioritering av fortetting og knutepunktutvikling

Planens strategi om å konsentrere vekst rundt kollektivknutepunkter og eksisterende tettsteder er viktig for å hindre nedbygging av natur og spredt bebyggelse. Bruk av grå arealer til utbygging må vektlegges.

6. Vekt på regional samhandling og medvirkning

Planen anerkjenner behovet for samarbeid mellom kommuner, næringsliv og sivilsamfunn. Dette er viktig for oppfølging og forpliktelse til tiltak.

7. Integreert syn på klima og natur

Planen forsøker å se klima og natur i sammenheng. Dette er viktig da vi ofte ser at klimatiltak (f.eks. solkraftverk eller vind) bygges ut i verdifull natur. Dette gir da ingen reell bærekraftighet.

Delmål – hensiktsmessig konkretisering

Delmålene er relevante og dekker bredt samfunnsoppdraget til regionen. Vi vurderer det særlig positivt at natur, jordvern og klima er løftet fram, men vi mener noen forbedringer er nødvendige:

- Flere delmål må konkretiseres med indikatorer for måling og oppfølging
- Et eget delmål bør fremme restaurering og rehabilitering av natur
- Et eksplisitt mål om 'null netto naturtap innen 2030' bør innføres
- Språket bør skjerpes for å unngå at grønnvasking skjules bak vage mål om bærekraftig bruk

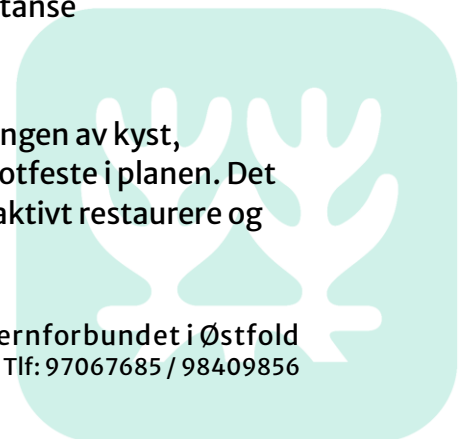
Strategier

Strategiene fanger mange samfunnsutfordringer, men naturstrategien fremstår fragmentert. Vi anbefaler:

- At det utarbeides en sammenhengende regional naturstrategi med virkemidler og tidslinje
- At naturregnskap og indikatorer for naturinngrep utvikles
- Styrking av kommunenes planfaglige og økologiske kompetanse

Strategier for kyst, vassdrag og strandsone

Naturvernforbundet i Østfold mener det er avgjørende at forvaltningen av kyst, vassdrag og strandsone får et tydeligere naturfaglig og økologisk fotfeste i planen. Det handler ikke bare om å unngå skadelig utbygging, men også om å aktivt restaurere og bygge opp igjen ødelagte naturverdier.

Vi anbefaler at følgende innspill innarbeides:

- Arealregnskap for strandsonen og sjøområdene
- Prinsipp om null netto tap av natur i kystsonen
- Felles restaureringsplan for Østfolds kyst- og elveområder
- Økologiske korridorer fra kyst til innland
- Strengere og mer presise føringer for bygging i strandsonen
- Pålegg om oppdatert naturkunnskap i all planlegging

Strategier for naturmangfold

Naturvernforbundet i Østfold mener at deltemaet natur og biologisk mangfold bør styrkes gjennom en tydeligere forpliktelse til arealnøytralitet, krav om naturregnskap og en mer systematisk satsing på restaurering og økologisk kompensasjon. Planlegging bør alltid bygge på oppdatert naturkartlegging og tiltak må rettes mot å redusere spredning av fremmede arter og summen av hverdagsinngrep. Vi understreker viktigheten av å bruke naturbaserte løsninger, som innebærer å ta i bruk naturens egne prosesser – som myr, skog, vegetasjon og åpne vannveier – til å dempe flom, lagre karbon og redusere sårbarhet. Slike tiltak gir samtidig støtte til biologisk mangfold og er ofte mer kostnadseffektive enn tekniske inngrep.

Retningslinjer og planbestemmelser

Naturvernforbundet anbefaler klart alternativ b. Det gir det nødvendige juridiske grunnlaget for:

- Å hindre nedbygging av verdifull natur og matjord
- Å stille krav om naturkartlegging (NIN) og konsekvensutredning
- Å følge opp krav om økologisk kompensasjon
- Krav om planvask innen 2026 – alle uregulerte utbyggingsarealer i verdifull natur må vurderes på nytt eller tas ut.
- Retningslinjer for hvordan begrepet "grønn omstilling" kan brukes rettmessig
- En metode eller veileder for å avsløre grønnvasking i plansaker

Regionalt handlingsprogram 2026–2029

Programmet gir nyttige tiltak, men savner tydelig forpliktelse og konkret gjennomføringsplan. Naturvernforbundet i Østfold anbefaler at:

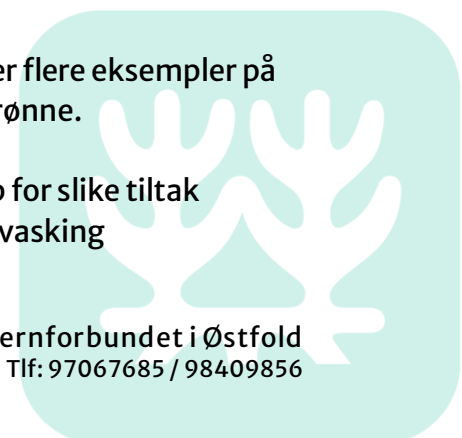
- Tiltak for naturrestaurering og økologisk kompensasjon må konkretiseres
- Tydelige ansvar, budsjett og frister bør følge tiltakene
- Utvikling av naturregnskap og digital kartløsning for naturarealer
- Opplæringstilbud og støtte til kommunene i planvask og bruk av NIN

Grønn omstilling og grønnvasking

Begrepet "grønn omstilling" må brukes med større presisjon. Vi ser flere eksempler på at prosjekter med stor negativ naturpåvirkning legitimeres som grønne.

Naturvernforbundet i Østfold anbefaler:

- Det skal kreves dokumentert klimaeffekt og naturregnskap for slike tiltak
- Fylkeskommunen utvikler et vurderingsverktøy mot grønnvasking

- Begrepsbruken i dokumenter og vedtak strammes inn for å sikre legitimitet

Regionalt samarbeid og prosess

Det er positivt at frivillighet og næringsliv inviteres inn. For å forsterke dette anbefales:

- Opprettelse av regionalt natur- og klimaforum
- Årlig statusrapport på naturtap og arealutvikling
- Digital kunnskapsbank med kart, maler og veiledere
- Økonomisk og faglig støtte til kommunene for gjennomføring av planens forutsetninger

Natur, kulturminner og totalberedskap – Viken Park må tas ut av Regional Fylkesplan

Innspillet gjelder det planlagte industri- og masseuttaksområdet Viken park (1881 daa) i et natur- og fritidsområde på Tofteberg. Området består av gammel naturskog og landbruksarealer med registrerte rødlistede arter. Der er automatisk fredede kulturminner – herunder gravhauger, kokegroper og bosetningsspor – samt flere helleristningsfelt i nærliggende områder. I tillegg er vannkilden Grindbekk ikke vurdert i KU. Viser til Regjeringens totalberedskapsmelding (Meld. St. 9 (2024–2025) om vern av kulturminner og tilgang til vannforsyning som beredskap i kriser.

Statsforvalteren i Østfold, Buskerud, Oslo og Akershus opphevet Fredrikstad kommunes vedtak om Viken Park 01.10.2025 på bakgrunn av en rekke faglige innsigelser og klager fra fagmiljøer, organisasjoner og berørte innbyggere. Disse gjelder blant annet natur- og kulturmiljø, inngrepsomfang og rettslige forhold knyttet til dispensasjonspraksis. Naturvernforbundet i Østfolds klage på planvedtaket peker på alvorlige feil som mangelfull konsekvensutredning, ingen alternativvurdering, brudd på Naturmangfoldloven og feilinformasjon. Med bakgrunn i dette ber vi om at Tofteberg tas ut av tabellen på side 129, og at Østfold fylkeskommune tar våre uttalelser til følge og heller ikke jobber videre med et regionalt næringsområde som skader et nasjonalt viktig kulturmiljø på denne måten. Dette må også signaliseres ovenfor Fredrikstad kommune og eiendomsutvikler.

Oppsummering

Naturvernforbundet i Østfold anbefaler at:

- Alternativ b vedtas med rettslig bindende planbestemmelser
- Planvask gjennomføres innen 2026 – uregulerte arealer deriblant Viken Park og andre områder med verdifull natur tas ut av fylkesplanen
- Fylkeskommunen utvikler metode for å avsløre grønnvasking
- Det utvikles en konkret og gjennomførbar oppfølgingsplan for natur og klima, med tydelige tiltak, ansvar og tidsfrister som sikrer at planens målsetninger faktisk realiseres

Naturvernforbundet
Østfold

Med vennlig hilsen

Naturvernforbundet i Østfold

Kirkegaten 31B
1632 Fredrikstad

